

DOLENSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, tretletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozirom 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 33 (336)

Leto VII.

NOVO MESTO, 16. AVGUSTA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-založniško podjetje "Slov. poročevalac" v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Občinski proračuni in plačevanje davščin

Za funkcioniranje proračuna, bodisi občin, okrajev, republik ali zveze, je nujno, da vsi zavezanec redno plačujejo svoje družbene prispevke. Zato disciplina davkoplačevalcev ni le merilo njih državljske zavesti, ampak tudi pogoj, da se morejo vse proračunske zadeve v redu izvajati. Drugače povedano: brez rednih družbenih dohodkov ni mogoče izpolnjevati družbenih dolžnosti. Vemo, da letošnji proračun občin in okraja terjajo odločno davčno disciplino. Vsako neizpolnjevanje družbenih obveznosti po letnem družbenem planu in proračunu ima za posledico neizpolnitev proračunskih obveznosti. Zato res ni vseeno, kdaj davkoplačevalec poravnava svoje obveznosti, ampak je izredno važno, da jih poravnava sproti in ob določenih rokih.

Večina občin novomeškega okraja ima letos a proračunom težave. Dohodki ne dosegajo, kot proračun predvideva, izdatki pa so isti, za nekatero panogo celo večji. To velja zlasti za izdatke socialnega skrbstva, za izdatke zdravljenja strošanih in taktih, ki so po zakonu oproščeni plačila stroškov zdravljenja, ter še za druge proračunske izdatke. Pogledajmo, kako izpolnjujejo svoje obveznosti davkoplačevalci v posameznih občinah našega okraja.

Do konca julija so kmetje v okraju izpolnili svojo obveznost za prvo polletje povprečno 82 odstotkov. To pomeni, da je mesec dni po zapadnem roku še vedno 18 odstotkov neplačanih davkov za prvo polletje. Največ zastankov je v občini Kostanjevica, kjer so povprečno plačali le 60 odstotkov, najmanj pa v občini Trebnje, kjer dolgujejo še okoli 7 odstotkov. Ostale občine so glede plačevanja davkov med tema dvema. Poudariti moramo, da se je vsak, ki je izpolnil svojo davčno dolžnost, izognil stroškom izterjatve, ki jih bodo imeli zastankarji. Prisilna izterjave z rušično je neupijetna tako za ljudski odbor kot za davkoplačevalca, je pa potrebna, da dosežemo davčno disciplino in proračunsko ravnatežje.

V 15 letih 4500 km novih cest

Naši strokovnjaki pripravljajo perspektivni plan razvoja našega cestnega prometa, ki bo zahelval okrog 4500 kilometrov novih modernih cest, ki jih je okrog 80.000 kilometrov v državi. Vrtni red cestnih gradenj na naj bi bil tak: najprej cesta Ljubljana—Zagreb in Jadranska cesta, nato nadaljevanje avtostrade od Beograda na Skopje in Djevdeljija.

Naš izvoz v juliju

V sedmih mesecih tekočega leta je dosegel jugoslovanski izvoz vrednost 50 milijard 253 milijonov dinarjev. Čeprav je bil v juliju izvoz kmetijskih pridelkov manjši, je celotni izvoz ostal na isti višini kot prejšnje mesece in je dosegel vrednost 7,8 milijarde dinarjev.

Stavke v svetu

Najprej omenjamo ameriško. V predpreteklem tednu je začelo vret pri »Aluminium Company of America« in »Reynolds Metal Company« družbah, ki proizvajata dve tretjini ameriškega aluminija. Z delom je prenehalo 47.500 delavcev. V Cileju se prav tako 4.200 delavcev družbe bakra »Anakonda« s splošno stavko borijo za boljše življenske pogoje. Toda posebno trdovratna je tritedenska stavka norveških delavcev v papirni in gradbeni industriji. Sodiijo, da je to največja stavka na Norveškem po letu 1931 in da bo Norveška zunanja trgovina trpela ogromno izgubo, kajti Norveška izvaža veliko papirja. Norveški delavci stavkajo zato, ker jim je vlada »obiljubila« znižanje plače.

Toda posebno trdovratna je tritedenska stavka norveških delavcev v papirni in gradbeni industriji. Sodiijo, da je to največja stavka na Norveškem po letu 1931 in da bo Norveška zunanja trgovina trpela ogromno izgubo, kajti Norveška izvaža veliko papirja. Norveški delavci stavkajo zato, ker jim je vlada »obiljubila« znižanje plače.

Lep je bil pogled na tabor Zveze borcev okraja Novo mesto v Bočni, kjer so od 7. pa do 29. julija taborili stroci padlih borcev novomeškega okraja.

zneska taks, ki ostane občinam (od taks na vprezna vozila za popravilo pofov in cest, od taks na vprežno živino za veterinarsko službo, od taks na hribidne trte za napredek kmetijstva itd.). Plačilo taks so v nekaterih občinah vzeli sila neresno, čeprav so dobili točne predpise z rokom plačila. Plačilo teh taks je obvezno po zakonu za vsa država, zato ima vsako odlaganje ali izmikanje za tiste, ki so dolžni takse plačati, je neprijetne posledice.

Najbolj so doslej razumeli, da je treba takse plačati, če se hoče izogniti prisilni izterjavi in stroškom, taksoplačevalci v metliški občini. Najslabše pa poteka plačevanje taks v novomeški občini. Nekoliko bolje je v občinah Mokronog (10 odstotkov) in Mirna (okoli 20 odstotkov). V ostalih občinah je vplačanih taks nad 50 odstotkov. Isto, kakor za izterjavo zao-stalnih davkov, velja za neplačane takse, s to razliko, da se taksa zviša za 50 odstotkov, če ni plačana do predpisane roka; zraven je pa treba prišteti še stroške prisilne izterjave. Hkrati s prisilno izterjavo bodo organi ljudskega odbora kontrolirali pravilnost prijave taksi pedvrženih predmetov, živine in samorodnic, kajti prijave so, zlasti pri samorodnicah, zelo netočne.

Vsekakor priporočamo, da zbori volivcev razpravljajo tudi o rednem in nerednem plačevanju davkov in taks v posameznih volilnih enotah in v občini.

Kar velja za kmetje davkoplačevalce, velja tudi za obrtnike. Ti so v povprečnem plačilu še hujši zastankarji. V vsem okraju so obrtniki vplačali za prvo polletje 70 odstotkov davščin. Najmanj so poravnali v občini Šentjerneje, največ pa v občini Mirna. Poudariti je treba, da obrtniki vsaj v tem letnem času laže poravnajo svoje obveznosti ko kmetje, zato je prisilna izterjava pri zastankarjih nujna.

V povprečnem znesku plačila so za dva odstotka slabši od obrtnikov davkoplačevalci tretje stopnje — gostilničarji, advokati, veterinarji, cerkve in drugi. Največ zastankarjev te vrste je v občini Kostanjevica, najmanj pa v občini Žužemberk.

Takse so nova vrsta davščin in so bile vpeljane letos. O njih smo že precej govorili in tudi pisali, za kaj vse se bodo uporabljale. Na osnovi predvidenih plačil taks so občine napravile proračune za koriščenje tistega ob veliki udeležbi domačinov, lepega števila rojakov iz Amerike, ki se mude, na obiski v stari domovini, in predstavnikov oblasti, organizacij in društev je bila v sredo, 8. avgusta na Grosupljem pomembna svečanost: ameriškenmu pisatelju slovenskega rodu, doma iz vasi Blato pri Grosuplju, Louisu Adamiču so odkrili lep spomenik pred zadružnim domom ob cesti Novo mesto—Ljubljana.

Navezite delovnemu dnevu je slavnosti prisostvovalo nad tisoč ljudi. Proslava je pričel sekretar občinskega komiteja Grosuplje tov. Janez Lesjak, ki je zlasti topla pozdravil vse rojake iz Amerike in drugih držav, prav tako pa tudi predstavnike ljudske oblasti in organizacij med katerimi so bili predstavniki SIM, člana izvršnega sveta LRS Boris Kocjančič in Tone Fajfar, sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Janez Vipotnik, predsednik OLO Ljubljana dr. Marjan Dermastja, pinitelj France Bek, Karol Pahor, predstavnik Hrvaške izselijske matice Ante Novak in drugi.

Zivljenjsko pot in lik pokojnega pisatelja Adamiča je vilenih besedah orisal član SIM, književnik Tone Seliškar.

Zivljenjsko pot in lik pokojnega pisatelja Adamiča je vilenih besedah orisal član SIM, književnik Tone Seliškar.

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Bela krajina je dobila komunalno banko

Občinski ljudski odbor v Črnomlju je razpravljaj o ustanovitvi komunalne banke v Črnomlju. Narodna banka je namreč sklenila, da bo obdržala svoje podružnice le v večjih industrijskih središčih, ostale bo pa zaprla. Zato so občinski ljudski odbor Črnomelj, Metlika in Semič sklenili, da ustanovijo za vso Belo krajino komunalno banko s sedežem v Črnomlju, v Metliki bo imela pa podružnico. Izvoljena sta bila upravni in nadzorni odbor, za direktorja nove banke pa je bil izvoljen Franc Cirman. Pb

Francija brez belega kruha?

Zaradi slabega vremena se obeta Franciji slaba letnja, zato je minister za kmetijstvo Dulin že napovedal, bodo jedli Francozi prihodnje zimo samo črn kruh.

Dostojen spomenik velikemu možu

Ob veliki udeležbi domačinov, lepega števila rojakov iz Amerike, ki se mude, na obiski v stari domovini, in predstavnikov oblasti, organizacij in društev je bila v sredo, 8. avgusta na Grosupljem pomembna svečanost: ameriškenmu pisatelju slovenskega rodu, doma iz vasi Blato pri Grosuplju, Louisu Adamiču so odkrili lep spomenik pred zadružnim domom ob cesti Novo mesto—Ljubljana.

Navezite delovnemu dnevu je slavnosti prisostvovalo nad tisoč ljudi. Proslava je pričel sekretar občinskega komiteja Grosuplje tov. Janez Lesjak, ki je zlasti topla pozdravil vse rojake iz Amerike in drugih držav, prav tako pa tudi predstavnike ljudske oblasti in organizacij med katerimi so bili predstavniki SIM, člana izvršnega sveta LRS Boris Kocjančič in Tone Fajfar, sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Janez Vipotnik, predsednik OLO Ljubljana dr. Marjan Dermastja, pinitelj France Bek, Karol Pahor, predstavnik Hrvaške izselijske matice Ante Novak in drugi.

Zivljenjsko pot in lik pokojnega pisatelja Adamiča je vilenih besedah orisal član SIM, književnik Tone Seliškar.

Zivljenjsko pot in lik pokojnega pisatelja Adamiča je vilenih besedah orisal član SIM, književnik Tone Seliškar.

Zivljenjsko pot in lik pokojnega pisatelja Adamiča je vilenih besedah orisal član SIM, književnik Tone Seliškar.

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

Adamičeva življenska pot je bila podobna marsikateremu Slovincu, ki je moral v svet za kruhom. Na lastni koži je preiskušil vso trdoto tujine. Od doma je šel še preden je dopolnil 15 let. V Ameriki je nekaj časa delal pri nekem časopisu. Ko je ta propadel, je postal Adamič delavec. Na cestah, bil pometač v tovarni in opravil razna druga težaška dela. Vrniti se iz vojske je pričel pisati. Leta 1931 je izšla njegova prva knjiga, že naslednje leto pa druga. Do svoje tragične smrti je napisal 12 knjig. Bil je odločen naprednjak, borec za pravilno sožitje med narodi in pisatelj svetovnega slovesa, vendar svojega slovenskega rodu ni nikoli pozabil ali zatajil. Skratka bil je velik mož iz majhne dežele. Zaradi svojega naprednega mišljenja je imel tudi dokaj nasprotnikov med

OB GASILSKEM JUBILEJU

Letos poteka 80 let, kar je bilo v Novem mestu ustanovljeno prostovoljno gasilsko društvo. Jubilejne proslave so za nami, vendar ta obletnica ne more mimo nas gasilcev ne mimo prebivalstva Novega mesta in vsega novomeškega okraja brez globljih vtisov, kajti v tem jubileju vidimo bogato tradicijo človekoljubnega dela, ki je bilo vzor vsem, kasneje ustanovljenim dolejskim gasilskim društvom.

Doba 80 let nam je mnogo prinesla in mnogo odnesla. Rušila je prestole, razjedala države, z ognjem in mečem uničevala ljudstva in njegovo imetje. V teh letih so iztrpljena in krvi na ruševinah starih držav rastle nove, v novih državah pa so se oblikovale nove politične organizacije. Mnoge med njimi so si v svoj program zapisale borbo za nacionalno in gospodarsko svobodo svojih ljudstev. Ta program si je na svoj društveni prapor zapisalo tudi slovensko gasilstvo. Naše gasilstvo je s svojim geslom »Na pomoč!« ljudstvu globoko zakoreninjena organizacija, zato ni čudno, da so bili naši gasilci med prvimi boreci v narodnoosvobodilni vojski, med branitelji našega ljudstva pred fašističnim okupatorjem in domačimi izdajci, ki so požigali slovenske domove, tudi gasilske, in ropali slovensko imetje.

V teh dneh, ko proslavljamo naš veliki jubilej, se pomena gasilske organizacije v preteklosti in njene naprednosti še posebno živo zavedamo. Da pa bo naše delo res uspešno in da bomo dosegli cilj, ki nam za narekuje naš program, moramo utrditi gasilsko zavest in disciplino, moramo pomožiti naše vrste predvsem z mladino in doseči, da bo vsak državljani član preventivne gasilske službe. Ob tej vnapreju preprečuje vsako škodo in nesrečo. Učinkovita pomoč pa zahteva od gasilca mnogo znanja in trdnje volje. Zato si morajo člani gasilskih društev neprestano izpopolnjevati svoje strokovno znanje, kot si tudi krepijo socialistično zavest.

Ko čestitam novomeškemu prostovoljnemu gasilskemu društvu ob njegovi 80-letnici, želim, da bi društvo še naprej s tako vnemo kot doslej skrbelo za strokovnost svojega članstva in za varnost prebivalcev Novega mesta in okolice. Želim, da bi se vrste članstva potrudile in da bi na izpraznjena mesta stopili novi boreci. Proti elementarnim nevarnostem, pripravljani na vsako žrtev. Ob tej priložnosti pozdravljam vse gasilce novomeškega okraja, ki v nesebični pripravljenosti bede noč in dan naš ljudskim premoženjem. Zahvala vsem, ki prostovoljno skrbijo za premoženje in varnost svojih in družbene imovine.

LOJZE MIRTIČ,
predsednik OGSZ, Novo mesto

Novo mesto je proslavilo 80-letnico gasilskega društva

Ze v soboto zvečer, neposredno pred dnevom glavnih slovenskih velike obletnice, so po gročih okoli mesta zagoreli kresovi in bregovi Krke okrog kopališča na Loki so začarali v umetnem ognju. Številnim gostom na Loki, ki so napolnili vse kotičke našega prijetnega kopališča, je zapel moški pevski zbor KUD »Dušan Jereb«, recitatorji so recitali gasilsko »Na pomoč!, prečestiki pionirji »Pa pomoč!, društvi ob visoki obletnici uspešnega dela.

V nedeljo, 21. avgusta, pa so potekale na novomeškem Glavnem trgu po 9. uri glavne gasilske slovensosti. Najprej je razvil nov gasilski prapor — dar novomeške občine — podpredsednik občine Boris Andrianič ter ga predal predsedniku gasilskega društva Francu Colariču, ta pa praporščaku Nestlu Beletu. Po slavnostnem govoru društvenega predsednika je ob visokem jubileju čestital društvu sekretar republiške gasilske zveze Jernej Črtanec. V imenu Gasilske zveze je podčlil nekatera visoka odklikovanja. Društvo samo je bilo odklikovano z Redom I. stopnje, nato z istim redom še Ivan Ferič —

najstarejši član domačega društva. Ostala odklikovanja in odklikovance bomo objavili prihodnjik. Po čestitki predsednika Okrajne gasilske zveze Ljuzeta Mirtiča so gasilci z mimohodom pozdravili zastavo. Na slavnostni seji v rotovski dvorani, ki je sledila prazničnim dogodkom na trgu, se je predsednik v govoru spomnil številnih gasilcev, padlih borecev, talcev in žrtev fašističnega terorja. Posebna skupina gasilcev, talcev in žrtev fašističnega terorja. Posebna skupina gasilcev, talcev in žrtev fašističnega terorja. Posebna skupina gasilcev, talcev in žrtev fašističnega terorja.

Prvi jugoslovanski pilot prebil zvočni zid

Poveljniki lovške enote za obrambo Beograda, polkovnik Nikolaj Lekić, se je s svojim reaktivnim letalom dvignil 15.000 m visoko in zatem strmoljavil v kotu 90 stopinj proti zemlji. Brzinomer je pri spuščanju zanesloma stal na 1300 kilometrov na uro, to pomeni, da je letalo prebilo zvočni zid. Najhitrejši jugoslovanski pilot je, preden se je spustil k zemlji, videl Durmitor, slovenske planine in Djevdap.

novomeško pokopalšče in ga tam položila na grobnico herojev. Lepo vreme, ki je bilo pridedateljem velike gasilske proslave naklonjeno, in pomembna obletnica sta privabila na Glavni trg stotine Novomeščanov.

Novo mesto

Baraka izpred Doma ljudske prosvete je izginila. Na tem kraju bo podjetje NOVOLES zgradilo upravno poslopje, v katerem bo tudi nekaj stanovanj. Dela je pričeljenozgraditi nove. Hkrati pa bo v stavbi tudi več stanovanj. Poleg nove upravne stavbe NOVOLESA bo gradil svoje prostore Okrajni zavod socialnega zavarovanja. Z obema stavbama bo tudi ta mestna skrbnica, ki jo je povzročilo bombardiranje med vojno, izgubila,

80 let novomeških gasilcev

Društvo ima tudi nekaj zelo dobrih in zvestih članov. Vsega kakor moramo omeniti našega dobro znanega Nestla Beleta. Ne le, da velja za enega najmarljivejših in izkušencev članov, ampak je hkrati tudi najboljši tovariš in učitelj mladim gasilcem. Ceravno jih ima že 50, je vendar še ves mladeniški in poln neugnanja, ki ga žene na požar in še tako neugodnih prilikah. Z vsa blistorostjo zna presoditi položaj na požarišču in se lotiti reševanja. V pogumnosti ga zlepa kdo ne prekaša. Ker ima novomeško društvo nekaj takih gasilcev, mine le malokateri požar brez njih.

Nestla Bela

Pogledno še kakšno pot je naredilo gasilstvo novomeškega okraja v prvi desetletji po osvoboditvi. Okupator ni prizanašal med vojno niti gasilskim društvom. Zasedel je gasilske domove, uporabljal gasilsko orodje v svoje namene in ga skoraj povsod uničil, zlasti motorne brigadine, tako da niso imela društva ničesar, s čimer bi uspešno posegla v kakršnokoli požarno akcijo in so bili ljudje v mnogih krajih prepučeni na milost in nemilost ognjenemu elementu. Kjer je bila voda v bližini, je še nekako šlo; pogledili so se pač prastare metode gašenja s škafi in drugimi posodami, pri čemer je propadlo na tisoče in tisoče ljudskega premoženja. Toda kljub temu se je rešilo zelo hitro našla in v nekaj letih so že imela društva spet svoje domove, oziroma orodja shranišča ter orodja za prvo, najhujšo silo. Pa tudi motorke so kmalu dobili.

Po osvoboditvi v letu 1946 je tedanja Okrajna uprava za notranje zadeve v Novem mestu organizirala iz gasilcev — borcev NOV — ekipo za obnovitev protovojnega gasilstva na tedanjem območju Okrajnega odbora Novo mesto, ki se je pozneje preimenoval v Okrajno gasilsko poveljstvo.

OGP je sklicevalo konference v bivši gasilski funkcionalnosti, začelo zbirati podatke o bivših članih gasilskih društev, materialnih sredstvih, orodju in ostalem gasilskem priboru, kolikor ga je še kje ostalo po okupatorjevem razdejavanju.

Počasi so pričela gasilska društva spet delati. Vodstvo celotnega dela je prevzel novi Gasilski vestnik, ki je prišel izhajati ob novem letu 1947 in tako odprl novo pot v strokovnem in političnem delu slovenskega prostovoljnega gasilstva ter je dajal točno določeno smer za obnovo gasilskih organizacij. Najhujše je bilo povsod glede orodja.

Ker je bila največja možnost požarov v Novem mestu, se je prav pri novomeškem društvu

pričela obnova najprej. Tu je ostalo še nekaj orodja, ki so ga ohranili v najhujših dneh društveni člani. Društvo je imelo precej dober poltovornski avtomobil; popravilo si ga je, da bi moglo z njim hitro intervenirati, če bi bilo treba. Počasi se je društvo nabavljalo tudi ostalo orodje in pribor, tako da se je kar hitro postavilo na lastne noge.

Iz Okrajnega gasilskega poveljstva je bila v letu 1948 ustanovljena Okrajna gasilska zveza, ki je imela prvenstveno nalogo pospešiti obnovo gasilskih društev, jih gospodarsko in politično voditi, strokovno učiti in pripravljati za nadaljnje, vedno zahtevnejše gasilske naloge, obenem pa jih krepiti na pridobitvah NOB. Leta 1949 je bila ustanovljena v Ljubljani še Gasilska zveza LRS, ki je od Ministrstva notranjih zadev prevzela nadaljnjo nalogo strokovne prevzgoje slovenskega gasilstva, na podlagi leta 1948 izšlega zakona o gasilstvu. Z leta 1951 pa je bila ustanovljena Gasilska zveza FLR. Danes šteje ta zveza že 1324 PGD s 62.810 člani, od katerih je 8.000 žensk.

Delo novomeške OGZ je podpirala v veliki meri naša oblast z različnimi dotacijami, pa tudi DOZ je mnogo prispeval. Ko sta se okraja Novo mesto in Trebnje združila, je bilo v OGZ veljanih 73 gasilskih društev s 3.753 člani.

Z reorganizacijo ljudske oblasti in z novo teritorialno razdelitvijo okrajev, s čimer se je razširil delokrog bivšega OLO Novo mesto tudi na bivši OLO Črnomelj in del OLO Krško, se je spremenila tudi oblika gasilskih organizacij; nastale so občinske gasilske zveze. Delokrog OGZ Novo mesto se je razširil in združuje danes 11 občinskih gasilskih zvez s 112 PGD in desetimi industrijskimi PGD, ki imajo veljanih skupno 6.525 članov. Od aktivnih 5.550, rezervnih 385 in zasluznih in častnih 270. Od aktivnih članov je 4.488 operativnih, 1.062 pa upravnih. Poleg teh je v OGZ Novo mesto še 159 pionirjev. V navedenih številih so vrsta tudi žene, zlasti mladinke. Teh je 795; na operativno jih odpade 567, na upravo 80, v rezervu pa 138.

Celotna gasilska organizacija OGZ šteje torej skupno 6.694 članov. Po socialnem sestavu je v gasilskih organizacijah OLO Novo mesto 47% kmetov, kar priča, da so najmočnejša podeželska društva, delavcev je 30%, obrtnikov in uslužbencev 11,8%, delovne inteligence je 2,4%, ostalih pa 8,8%. Politična opredeljenost je razvidna iz sledečih številk: V SZDL je skupno 5.370 članov, v ZKS 289. Od leta 1946 do danes je na območju današnje OGZ naraslo število članstva za 5.121 članov.

Na magistratu v Novem mestu je bil prejšnjo soboto neobičajni civilni obred: Merharjev novorojenček z Grma pri Novem mestu je bil slovesno vpisan v matično knjigo in dobil ime Bojan. Obenem je prevzel častno in odgovorno dolžnost boja vseh treh otrok Merharjeve družine Martin Pavlin, sekretar Novoletsa in tajnik okrajnega odbora ZB Novo mesto. Otrokovko ime in boja je vpisal v matično knjigo mladičar Ljublj Muren, v imenu občinskega odbora je pa obred opravil Jože Morečič.

Kako važno vlogo igra pri nas gasilstvo, je razvidno tudi iz števila požarov, škode in rešenega premoženja.

Ce upoštevamo samo lansko leto, naštejemo na območju OGZ Novo mesto (šteti niso požari bivše OGZ Črnomelj, ker nimamo podrobnih podatkov) 19 požarov, pri katerih je sodelovalo 45 PGD s 548 člani. Škoda, ki je pri teh požarih nastala, je bila ocenjena na 36.762.000 dinarjev. Z nastopom gasilcev pa je bilo obvarovanega po uradni oceni najmanj za 19.936.000 dinarjev ljudskega premoženja. Če pa pogledamo za deset let nazaj, bomo videli, da je povzročil ognjen v 580 primerih, pri katerih so sodelovali gasilci, na ljudskem premoženju eno milijardo 919.000.000 dinarjev škode, nastop gasilcev pa je preprečil za 957 milijonov 936.000 dinarjev škode.

Iz navedenih števk je torej jasno razvidno, kako velik pomen ima gasilska organizacija, posebno v našem pasivnem okraju, z nizkim narodnim dohodkom, zaradi česar je ogromna večina ljudskega premoženja nezavarovana ali premalo zavarovana.

Današnji čas pa zahteva od gasilcev veliko strokovno sposobnost in popolno predanost socialističnemu razvoju. V ta namen imamo pri republiški GZ stalno gasilsko šolo, kjer se šolajo gasilski častniki in podčastniki. Opažamo pa, da se te šole dolejško gasilstvo vse premalo poslužuje. Kjer imajo v PGD res izobliko kader, se to zelo pozna; tam vse delo zelo dobro uspeva, drugod pa je životari. Zato je potrebno, da dajo vse množične organizacije mladini pobudo za vstop v gasilsko organizacijo. V okrajnem merilu imamo v gasilskih društvih 65 častnikov, od teh imajo samo trije častniško šolo, in 156 podčastnikov — od teh 84 z gasilsko šolo.

Prav tako važni kot dober gasilski kader so tudi gasilski domovi. Teh je v novomeškem okraju 83, brez domov pa je 30 PGD. Po osvoboditvi je bilo zgrajenih skupaj 11 domov. Prenosnih motornih brigad imamo 91, prevoznih 7, medtem ko imajo gasilci še vedno 56 ročnih brigad. Skupno jih je torej 154. Avtomobile, imajo 10 gasilskih čet.

Ko ob 80-letnici novomeškega PGD pregledujemo pridobitve gasilstva v desetih povojnih letih, vidimo, da smo kljub nekaterim slabostim in velikim težavam dosegli vendarle zelo lep napredek. To je zasluga dobrih, naprednih gasilcev in centralne organizacije, predvsem pa naše ljudske oblasti, ki daje potrebna finančna sredstva za gasilsko opremo. Pred gasilstvo pa se iz leta v leto postavljajo težje naloge. Kos jim bomo le, če bomo strokovno in politično dovolj utrjeni. Pomagati pa mora vse prebivalstvo, saj zaščita pred požarom ni samo stvar gasilcev, marveč vsakega državljanja.

Ob biserjem jubileju čestitamo društvu k njegovemu delu. Pozdravljamo vse društveno članstvo kot neutrashena borca proti ognjeni nevarnosti in se jim za njihovo požrtvovalno delo iskreno zahvaljujemo. V bodočih letih pa jim želimo čim večjega razmah in še večjega napredka, da bodo resnično kos vsaki, še tako težki nalogi, ko bodo bližnjemu na pomoč!

Na isti seji ob. LO je bila zamisljena tudi razprava o rešitvi vloge KZ Dragatus glede vrnitve lastništva nad tamojšnim zadrudnim domom. Z domom je upravljala bivša občina Dragatus, po reorganizaciji je pa uprava prešla na novoustanovljeno občino Črnomelj. Odborniki so predložili predlog, da se dom prepusti v upravljanje tamojšnji KZ. S tem sklepom pa se ni strinjal član občinskega odbora Dragatus, češ da zahteva dragatuski zadrudniki, da se dom prepusti njim v last. Pozabili so namreč, da je zadrudni dom, čeprav so posamezniki pri gradnji sodelovali s kakim kubičnim metrom materiala ali s prostovoljnimi delom, splošna ljudska lastnina, ne pa lastnina vsačanov.

Občinski odbor je tudi podelil KZ Črnomelj v upravljanje okrog 4 ha zemljišča, last splošnega ljudskega premoženja, ki leži ob Lahinji pri Butoraju. To zemljišče je sedaj očistočeno pra-proti in robidovja ter preurejen v nasad marjask. KZ Črnomelj jamči, da bo nasad dobro negovan. Pb

Mo izpolnila in se zapisala na stran, nedavne zgodovine. Smo socialistično urejena družba in naša socialistična dolžnost je, pomagati Beli krajini, pomagati belokranjski gospodinjici, da si bo ustvarila boljše in lepše življenje. Belokranjski gospodinjici radi ostajajo nečisto, negospodinske in splošno zaostale. Težki občiki, toda — kaj smo storiili, da ji pomagamo? Koliko smo se poglobili v nje, v dnevnih vprašanjih in negotovnosti? Smo resno pretehtali, zakaj je tako? Le prevečkrat smo se ma sodniki, po gohi črki higien-skih sanitarjih in gospodinjic predpisi o sodobnem urejenem domu. Takih gospodinjic, bolje družin, kot sem jih omenila, je v Beli krajini 80%, torej malo-ne vsa Bela krajina. In kako naj pomagamo?

1) Strgamo belokranjskega človeka iz revščine, dajmo mu možnosti, da bo razvil vse svoje sile, umstvene in telesne; 2) to bomo storiili, če bomo dali Beli krajini materialne pogoje, ki bodo pa šele tedaj donosni, kakor jih bo belokranjski človek znal pravilno izkoristiti; 3) in to bo, ko ga bomo dvignili iz zaostalosti. Nudimo mu torej več kulturnih dobrin, več kmetško-gospodinske prosvete. Pokazimo mu svetlo pot prosvetnega človeka, da se bo otre-sel manjvrednosti in bo po-

gumno stopil na novo pot, na kateri bo zaživel novo življenje, ki ga danes še ne pozna; tedaj mu bo domača gruda postala ljuba, ne bo bežal z nje, pač pa jo bo vzljubil, saj je ljubezni potrebna in tudi vredna.

Beli krajini je nujno treba dati toliko industrije, da bo zaposlila odvisno delovno silo, ki jo ima doma na pretek. Drobna kmetška gospodarstva s številnimi družinami imajo danes dobro tretjino neustvarjalnih ljudi. To so kmetijske hčere in sinovi, ki so ostali doma, torej na zemlji, ki jo je ena družina obdelovala in bi tej družini tudi pridelal zadostoval. Toda tu se grnadijo mladi ljudje, ki z leti prehajajo v domači hiši v stare straje in tete, delajo le v sezonskem delu, sicer pa se njihove delovne sile uspravajo iz leta v leto in zato predčasno uganajo, ostre. Tako srečuje-mo mlade starce, ki so jim roke omahnile, predno so resno za delo prišli. Doma naj ostane le ena družina, za drobno poseat. Naravnih bogastev je tu zadosti, kakor jih ne bi izkoris-tali vsaj nekaj, vsaj toliko, kolikor bi bilo potrebno za zaposlitev nadstevne delovne sile!

Po tej poti bomo pač dal Beli krajini tista sredstva, da si bo pomagala tudi sama. Za tako trditev imamo številne doka-

zila. Kot dokaz — bom začela z vprašanjem: Kje so bili belokranjci v letih velikih možnosti, zakaj jih niso vendarle izkoristili, kot so jih drugi kraji naše republike? Zdi se mi, da prav tu tiči velika, žalostna rešnica, ki se glasi takole: Belokranjci se svojo revščino do bro občutili v kapitalističnih družbenih ureditvi. In ker je poznal težko življenje, je predano, dal vse svoje sile v dobi NOB. Po vojni pa je šel, kajnor so mu pač pokazali pot, najraje čimdlje od doma! Povsod si našel Belokranjca, skoro vedno na vodnih mestih, in v dobi velikih stvaritev je prav belokranjski človek delal pri izgradnji naše socialistične domovine drugje. Bela krajina sama pa je bila prazna.

Odsli so vsi oni, ki so iskali svoj dom izven Bele krajine, se sejob pa so pritegnili ves ustvarjalni del mlade Bele kra-jine. In ta je dal v izgradnji vse svoje sile, ko pa so se razmere pri nas delno umirile, so začeli vračati številni Belokranjci, ki so vsa ugodna leta delali drugod. Toda čas je šel mimo. Sredstva so kopnela in kjer je nekoč še obstajala indu-strija, jo je Belokranjec pomagal pomladiti ali izpolniti.

Po tej poti bomo pač dal Beli krajini tista sredstva, da si bo pomagala tudi sama. Za tako trditev imamo številne doka-

zila. Kot dokaz — bom začela z vprašanjem: Kje so bili belokranjci v letih velikih možnosti, zakaj jih niso vendarle izkoristili, kot so jih drugi kraji naše republike? Zdi se mi, da prav tu tiči velika, žalostna rešnica, ki se glasi takole: Belokranjci se svojo revščino do bro občutili v kapitalističnih družbenih ureditvi. In ker je poznal težko življenje, je predano, dal vse svoje sile v dobi NOB. Po vojni pa je šel, kajnor so mu pač pokazali pot, najraje čimdlje od doma! Povsod si našel Belokranjca, skoro vedno na vodnih mestih, in v dobi velikih stvaritev je prav belokranjski človek delal pri izgradnji naše socialistične domovine drugje. Bela krajina sama pa je bila prazna.

Odsli so vsi oni, ki so iskali svoj dom izven Bele krajine, se sejob pa so pritegnili ves ustvarjalni del mlade Bele kra-jine. In ta je dal v izgradnji vse svoje sile, ko pa so se razmere pri nas delno umirile, so začeli vračati številni Belokranjci, ki so vsa ugodna leta delali drugod. Toda čas je šel mimo. Sredstva so kopnela in kjer je nekoč še obstajala indu-strija, jo je Belokranjec pomagal pomladiti ali izpolniti.

Od privatne šivanke do družbenega podjetja

Med napis na hišah novomeškega Glavnega trga lahko opazite na enem izmed poslopij nasproti mestne občine desko z besedami: »Splošno damsko krojaštvo Novo mesto«. Nič drugega. Šele pozvedovanje razodene, da se v dveh tenih prostorih stiska edno socialistično podjetje sivijske stroke v Novem mestu.

Te dni bodo praznovali desetletico svojega delovanja. Lepa priložnost, da spregovorimo o delovnem podjetju nekaj besed. Podjetje je osem let vodil šivilja Marija Vrančičeva. Začeli so s šestimi dekleti in dvema privatnima strojema. Zdaj dela v šivalnici 12 sivijskih vajenk in šivilj. Zanimivo je, da ima med sedmimi šiviljama — pomočnicami v podjetju — 6 moških strokarjev, iz tega enoletno moš-trsko krojno šolo v Mariboru. V desetih letih so nakupili šest strojev, ko so zdaj družbena lastnina. Čeprav so se morale šivilje zaradi stanovanjske stiske v Novem mestu še štirikrat seliti, jim je uspelo obdržati stalne stranke, za katere delajo že 10 let. Splošno damsko krojaštvo ima kot socialistično podjetje z raznovrstnimi družbenimi dajatvami težak položaj, saj dela v okolici Novega mesta in v samem mestu mnogo privatnih šivilj s sorazmerno nižjimi dajatvami družbeni skupnosti in mnogo šivilj brez dovoljenja za opravljanje obrti. Toda v tako imenovanih »starih mesecih«, ko bi podjetju dela primanjkovala, izdelujejo šivilje konfekcije iz »Novotekovske« blaga. Za uspešno rast delovnega kolektiva in za priznanje kvalitivno delo je treba upravljavcu odobro in članom marljivega kolektiva izreči priznanje in jim želiti še večjih uspehov v bodočnosti.

Med napis na hišah novomeškega Glavnega trga lahko opazite na enem izmed poslopij nasproti mestne občine desko z besedami: »Splošno damsko krojaštvo Novo mesto«. Nič drugega. Šele pozvedovanje razodene, da se v dveh tenih prostorih stiska edno socialistično podjetje sivijske stroke v Novem mestu.

Te dni bodo praznovali desetletico svojega delovanja. Lepa priložnost, da spregovorimo o delovnem podjetju nekaj besed. Podjetje je osem let vodil šivilja Marija Vrančičeva. Začeli so s šestimi dekleti in dvema privatnima strojema. Zdaj dela v šivalnici 12 sivijskih vajenk in šivilj. Zanimivo je, da ima med sedmimi šiviljama — pomočnicami v podjetju — 6 moških strokarjev, iz tega enoletno moš-trsko krojno šolo v Mariboru. V desetih letih so nakupili šest strojev, ko so zdaj družbena lastnina. Čeprav so se morale šivilje zaradi stanovanjske stiske v Novem mestu še štirikrat seliti, jim je uspelo obdržati stalne stranke, za katere delajo že 10 let. Splošno damsko krojaštvo ima kot socialistično podjetje z raznovrstnimi družbenimi dajatvami težak položaj, saj dela v okolici Novega mesta in v samem mestu mnogo privatnih šivilj s sorazmerno nižjimi dajatvami družbeni skupnosti in mnogo šivilj brez dovoljenja za opravljanje obrti. Toda v tako imenovanih »starih mesecih«, ko bi podjetju dela primanjkovala, izdelujejo šivilje konfekcije iz »Novotekovske« blaga. Za uspešno rast delovnega kolektiva in za priznanje kvalitivno delo je treba upravljavcu odobro in članom marljivega kolektiva izreči priznanje in jim želiti še večjih uspehov v bodočnosti.

V Skopju prva jugoslovanska razstava tobaka

Ce boste potovali v Makedonijo, si boste od 10. do 20. septembra na prvi naši razstavi tobaka lahko ogledali vse vrste tobaka in tobacnih izdelkov, ki jih pri nas pridelujemo ali izdelujemo. Razstava bo naše tobačne izdelke predstavila svetu, hkrati pa si bodo naše tobačne tovarne pri tej priložnosti izmenjale izkušnje.

V TEM TEDNU NABIRAMO

Cvet jesenske reše 100 dinarjev, rmana 50 dinarjev, slezenovca 900 dinarjev, rdeče deljvice 90 dinarjev, bele deljvice 140 dinarjev.

List volčje češnje (beladona) 150 dinarjev, robide 40 dinarjev, maline 40 dinarjev, borovnice 100 dinarjev, melise 150 dinarjev, slezenovca 200 dinarjev, šmarice 100 dinarjev, okolištnega tplotca 80 dinarjev, pekoče koprive 40 dinarjev, vinogradniškega lapuha 60 dinarjev.

Rastlino ptičjega dresna (moravka) brez korenin 50 dinarjev, breskove dresni 25 dinarjev, ženkeleja 140 dinarjev, rmana 36 dinarjev, materine dušice 36 dinarjev, urhovke 60 dinarjev, gladišnika 40 dinarjev, tavžentroz 70 dinarjev.

Korenine malega divjega janeža 300 dinarjev, velikega divjega janeža 220 dinarjev, gladeča 65 dinarjev, kumpave (bo-deča neža) 100 dinarjev, srčne moči 200 dinarjev, baldrijana 280 dinarjev.

Plovdve jereblike 80 dinarjev. Opozorilo: Rastlina slaka se ne odkupuje več. Rastlina ptičjega dresna (moravka) se bo odkupovala samo do konca meseca avgusta. Breze ne odkupujemo več.

Konferenca in grožnje

Danes bodo v Londonu sedli za mizo predstavniki tistih držav, ki so sprejele povabilo treh zahodnih velešil, poslano 21. decembra, na konferenco o Sueskem prekopu.

Jugoslavija je povedala svoje mnenje o tej konferenci. Predsednik Tito je v posebni izjavi poudaril, da ima naša država vsa pravica do udeležbe na takšni konferenci, saj je zakoniti pomorski naslednik bivše Avstroogrške v njenih pravicah, temelječih na sporazumu iz 1888 o ploviski Suez, razen tega pa je ena izmed pomorskih središčevskih dežel, ter zato neposredno zainteresirana na ploviski Sueski prekop.

Predsednik Tito ni kritiziral samo dejstva, da niso na konferenco povabili Jugoslavije, marveč tudi to, da so organizatorji tega mednarodnega sestanka nasploš samovoljno izbrali udeležence. Zelo pomembno je, da pripada od 24 povabljenih držav kar 15 zahodnim vojaškim zvezam in paktom, je dovolj zgovorno.

Tri zahodne velešile so si torej želele že v naprej zagotoviti večino za svoje predloge in naitre. Ti načrti pa so usmerjeni na eno: vsiliti suverenemu Egiptu določene stvari, »dati mu lek-cijos, ponižati ga.

Predsednik Tito je v tej zvezi obsodil gospodarske sankcije proti Egiptu in grožnje, da bodo zahodne države uporabile silo. S tem, je poudaril predsednik republike, je bil zadana udarec Zdrženim narodom in vsem dosedanjim naporom za opuščanje mednarodne napetosti in ohranitev svetovnega mira.

Predsednik Tito je tudi izjavil glede nacionalizacije Sueske družbe, da »niče ne more odrekači suvereni državi pravice, da bi na svojem ozemlju nacionalizirala kar koli, če sodi, da je to v prid ljudstvu in suverenosti države.

Razvoj dogodkov v zadnjih dneh je tudi popolnoma potrdil pravilnost Titove izjave, da »način, kako so sklicali londonsko konferenco, in vzdušje, ki je nastalo sprito grožnje, da bodo uporabili silo, onemogočata tudi drugim zainteresiranim deželam, da bi zapale konferenco.

Tako je v ponedeljek ameriška agencija AP že poročala iz Londona, da je načrt treh zahodnih velešil o mednarodni upravi nad Sueskim prekopom zbudil znatno opozicijo. Polovica izmed 24 povabljenih držav namreč nasprotuje osnovnim stvarim v zahodnem predlogu. Zato v Londonu sodijo, da bodo imele zahodne velešile velike težave, če bodo vztrajale na svojih načrtih.

Da je temu zdaj tako, je veliko prispevala tudi izjava egiptovskega predsednika Naserja, s katero je predlagal sklicanje velike širše mednarodne konference o Suez, ki bi jo organizirale vse naslednje države sporazuma iz 1888, udeležile pa bi se je vse zainteresirane dežele. Dnevni red konference ne bi bil v naprej določen, njeni sklepi pa bi nosili pečat OZN.

Tudi namen zahodnih velešil, zlasti Velike Britanije in Francije, da bi Egipt osamile, spravile na kolena, je spodletel. ZDA se drže ob strani, egiptovsko stališče pa sta odločno podprli nad dve tretjini človeštva.

Navedimo na koncu še nekaj zgovornih podatkov, ki v marsičem pojasnijo svo stvar, čeprav ne izrpajo vseh razlogov tega in takšnega razvoja dogodkov v zvezi s Suezom. Angliški profit od Sueske družbe je osemkratno presejal vložen kapital. Lani je Sueska družba potrošila samo petintrideseti del za izboljšanje plovice po prekopu... Sleherni od direktorjev te družbe — in teh ni bilo malo — je letno prejel sedem milijonov frankov samo zato, da je enkrat mesečno prisostvoval seji upravnega odbora...

● V belgijskem rudniku Marzu. Značilno je, da je japonski konzul prišel do strahotne zunanji minister Sigemicu, ki je nesreče. Kratek stik je povzročil v požar, blizu tri sto rudarjev, Moskvi, uvidel, da nima smisla odlašati s podpisom mirovne pogodbe zaradi omenjenih dveh v ognjenem peku, iz katerega so doslej rešili le malo ljudi... Ta strahotna nesreča je pretresla ves svet, iz mnogih držav so prisloščili na pomoč svojcem posnesrečenih. Med drugimi žaluje za svojimi očeti tudi okrog 400 otrok-sirov.

● Po 34-dnevni stavki v ameriških jeklarnah, v kateri je sodelovalo 650.000 delavcev, so izračunali, da je s stavko, ki se je zaključila s kompromisom, ameriško gospodarstvo izgubilo okrog deset milijonov ton jekla, delavci pa so pri merzah bili prikrajšani skupno za 225 milijonov dolarjev.

● Sovjetska zveza ni sprejela japonske zahteve, naj bi ji vrnila dva otoka. Zavojilo tega je japonska vlada sklenila, da ne bo podpisala mirovne pogodbe med obema državama, da bo do skušali pogajanja nadaljevati na londonski konferenci o Suezu. Značilno je, da je japonski konzul prišel do strahotne zunanji minister Sigemicu, ki je nesreče. Kratek stik je povzročil v požar, blizu tri sto rudarjev, Moskvi, uvidel, da nima smisla odlašati s podpisom mirovne pogodbe zaradi omenjenih dveh v ognjenem peku, iz katerega so doslej rešili le malo ljudi... Ta strahotna nesreča je pretresla ves svet, iz mnogih držav so prisloščili na pomoč svojcem posnesrečenih. Med drugimi žaluje za svojimi očeti tudi okrog 400 otrok-sirov.

● Predsednik vlade Laosu, dežel v Indokini, je izjavil, da bo vlada zdaj, ko so se ji pridružili tudi predstavniki gibanja Patet Lao, ki se je borilo na strani Ho Si Minha, uveljavljala nevtralnno politiko in da želj imeti prijateljske odnose s svojimi sosedi, po drugi strani pa se ne bo pridružila nobenemu vojaškemu bloku.

● Številno brezposelnih v Zahodni Nemčiji se je minuli mesec zmanjšalo za 49.000, tako da znaša zdaj 429.543 (od tega 194 tisoč 425 moških in 235.118 žensk). Najnovejši podatki kažejo, da brezposelnost med ženskami na po londonski konferenci o Suezu.

● Predsednik vlade Laosu, dežel v Indokini, je izjavil, da bo vlada zdaj, ko so se ji pridružili tudi predstavniki gibanja Patet Lao, ki se je borilo na strani Ho Si Minha, uveljavljala nevtralnno politiko in da želj imeti prijateljske odnose s svojimi sosedi, po drugi strani pa se ne bo pridružila nobenemu vojaškemu bloku.

● Številno brezposelnih v Zahodni Nemčiji se je minuli mesec zmanjšalo za 49.000, tako da znaša zdaj 429.543 (od tega 194 tisoč 425 moških in 235.118 žensk). Najnovejši podatki kažejo, da brezposelnost med ženskami na po londonski konferenci o Suezu.

BELOKRANJSKA KMEČKA GOSPODINJA

ZORA VERGOT:

5

(Nadaljevanje in konec)

Trdo prislužen denar iz tujine ni dvignil življenjske ravni prebivalstva, ne pospešil razvoj kulture in omike. Revščina se je po odto-ko moške delovne sile je povečala. Zemlja je hiralca, ker je bilo premalo delovnih rok, ne-rodovitne površine so se širile in razbohotili so se prostrani steljniki. Izseljevanje je bilo to-rej v večjo škodo ko koristi. Be-lokranjci so to jedrnatno izrazil: »Denar izseljenec je kot krom-pir, ki trajaa samo eno leto!« Kože enostavno in kako tepko povedano.

Doma je ostala žena z družino, ta družina je pa bila po navadi številna. Tako je žena po-stala oče in mati, gospodar in gosposdinja. To pa je bilo te pre-težko. Od ranega jutra do poz-nega večera trdo delo in boj za skopo zemljo, pozimi pa spet za kolovozariti ali stavtami prav

tako od jutra do noči. Zato je bil dom, domače gnjišče, torej pravo gospodinjstvo delo, zadnje, čemur se je lahko posvetila. V naškromnejših razmerah se je pehalo za najosnovnejše pogoje za preživljanje družine. Siroma-štvo je bremeno napredek in vitanilo belokranjski gospodinjci — materi tako značilne poteze. Telesno je šibka, starost je pre-zgodaj pogoltnila njena mlada in zdrava leta. V gubah njene-ga obraza je skrta vsa težka usoda belokranjske žene. Rev-ščina je mati zaostalosti. Tako opevana sončna Bela krajina še danes tiči v mrazu in se pre-bija skozenj, išoč izhoda. Vse našete tegobe so pehale, in še danes pehajo, belokranjsko go-spodinjno s poti napredka in jo zavirajo, da bi si ustvarila bolj-še življenje.

Oglejmo si dom, oziroma na-vedimo uradni zapis: »Vas, ki leži 4 in pol kilomet-

ELEKTRICNA CENTRALA NA VETER

Požarevaško podjetje »Prepro-d« je začelo serijsko izdelo-vati majhne električne centrale na veter, jakosti 60–80 vatov. Centrala je namenjena manjšim kmečkim gospodarstvom, mej-nim karaulam, vaškim ambu-lantam, zobnim postajam itd. Obenem z akumulacijem stane 30.000 din.

V ANGLIJI JE NAJVEČ MEŠCANOV

V Angliji živj v mestih večji odstotek prebivalcev kot v katé-ri koli drugi državi na svetu. Anglija ima nekaj nad 49 mil-jonov prebivalcev, od tega jih živi v mestih 81 odstotkov.

Naročajte in berite
»DOLENSKI LIST«!

Obiskali smo Mirno peč

Takrat, ko se je razvilavo tri in dvajset tisoč hektarjev Auerspergerova knežjeva gospodstva od Kočevskega Roga čez zeleno Krko prav v globodolce in podgorse rebrni na sam prg mirnopeških hiš okrog močvirne demokratske cerkve žarela v ponosni gosposlini. No 1894. leta so ropotali skoki vas težko nalozeni parizirani. Po glavni deželni cesti so iz Ljubljane v Vojno krajino nenehno peketale poštno kočije. Poslej pa, kakor bi se življenje ogibalo Mirne peči. Celo lokomotivo je raje zasopla v klancu nad Mirno pečjo, kakor v vas. Kraj sam se je zapri vase, na njive so kmetje zapeljali zadnje vozove konjskih fig in za vrtnimi plotovi so začeli trohneti furmanski bicli.

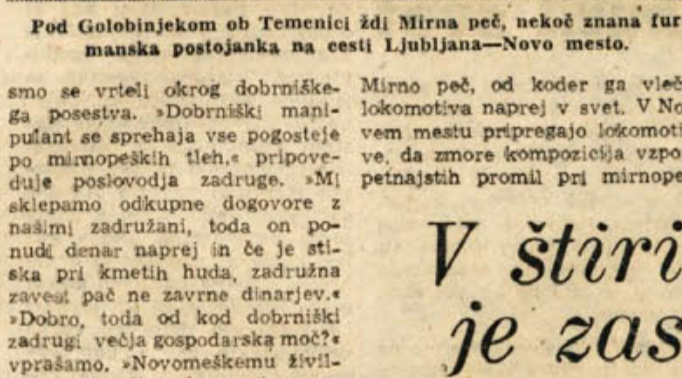
SEME MORAS ZAVITI V GNOLJI

Tako je povedal mladi Jaro iz Ivanje vasi. »Kaj mislite, da drugače pri nas kaj zraste? Kaj še! Zita letos zaradi moče niso obrodila. Vsak košček zemlje moramo gnojiti, kajti pri nas so tla slovna in ilovica ne rodi rada. Pa še to; stari ljudje so nastigali dinarje v hranilne knjižice in je banke vzel vrag, namesto da bi nam napravili gnojilnice jame. Naz pa zdravilno je se mladi Jaro nasmehne in v pokaze umazane roke in kravo. »Sajevce, drugače je živina zdrava, le tisti kašelji je dobla, ki ga tudi veterinarji priganjajo. Jaz sem tudi zdrav, le denarja mi manjka in dobro bi bilo, ko bi nam kmetov za enkrat zaupali posojila, da bi si napravili to in ono gospodarsko reč.«

vprašamo. — Nič takega, dvigne matičarka za trenutek pogled, pa se spet poglubi v delo. Najbrž so zbraji se vse take, mislimo, najbrž so ljudje tiško zadovoljni z delom ljudskih odbornikov, najbrž so veseli, da ni preveč sence, ne prehudih davkov in ne preveč amerikanec na obiskih.

ČE HODIJO SOSEDEJE VASOVAT

Takole pol ure se pogovarjamo v pisarni mirnopeške zadruže. Načrti, skrbi. Najprej

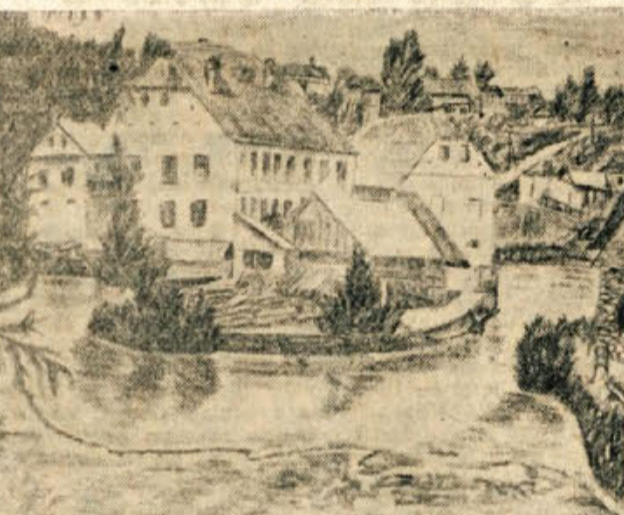
Pod Golobinjekom ob Temenici ždi Mirna peč, nekdo znana furmanska postojanka na cesti Ljubljana—Novo mesto.

smo se vrteli okrog dobrniškega posestiva. »Dobrniški mapipulanci se sprejaha vse pogostote po mirnopeških tleh.« pripoveduje poslovodja zadruga. »Mi sklepamo odkupne dogovore z našimi zadrugami, toda on ponudi denar naprej in če je stiska pri kmetih huda, zadruga zavesti pač ne zavrne dinarjev.«

»Mladina se ne briga za grunte, potoji stari Kovčič iz Ivanje vasi. »Najrajši hodj v svet, nas stare ljudi pa pustil doma. Jaz sem dvakrat pogorel. Če prav imam grunt, da ni devke lahko zmogel, vendar ni pri hiši rok, ki bi delale. Oba z ženo se mučiva, sin pa noče grunta in noče prijeti za delo. In stari Kovčič mede spet na tla, kajti stari ne more, ker ima stržo nožo.«

PERO KAR NAPREJ SKRIPLJE

V rokah pa ima to škripajoče pero Pecca Flava, matičarka. — Kako je kaj? vprašamo. — E, nič posebnega ni pri nas! Zamahne z roko. — Nič? — No, če želite, zadnjič se zapisali v casopisu nekaj o naših odbornikih, pa je bila jeza. Pero kar naprej škriplje. — Je še kaj drugega novega v Mirni peči?

Pogled na Dvor — risba 19-letnega invalida Alojza Slaka, ki Novomeščanom vsak dan dostavlja Ljudsko pravico

Velika revija kasaških konj iz vse Slovenije

Sentjernej je bil v nedeljo, 12. junija, priložnost velike revije dirkalnih konj iz Dolenjske, Spodnjejske Posavje in ostalih krajev Slovenije. Ob tej priložnosti je Sentjernejski Klub za konjske šport proslavil rojstni dan dirkalne kasaške konjskega društva, da je Sentjernejski baje imel že šestdeset let.

V dirki »Okrajni ljudski odbor Novo mesto« (enovprezna voznja za triinšestdeset let) je bil prvo mesto zasedel Stjepan Čušter, ki je s svojo kočijko z vozačem Štefanom Klačičem in vožnjem iz Dolenjske dosegel s časom 2:10, kar je za voznika s prejšnjimi leti dosegel s časom 2:20. V drugi dirki so nastopili domači konji iz Dolenjske, ki so dosegli čas 2:15. V tretji dirki so nastopili konji iz Spodnjejske Posavje, ki so dosegli čas 2:10.

Vsi dirki (dovprezna voznja za triinšestdeset let) je bil prvo mesto zasedel Stjepan Čušter, ki je s svojo kočijko z vozačem Štefanom Klačičem in vožnjem iz Dolenjske dosegel s časom 2:10, kar je za voznika s prejšnjimi leti dosegel s časom 2:20. V drugi dirki so nastopili domači konji iz Dolenjske, ki so dosegli čas 2:15. V tretji dirki so nastopili konji iz Spodnjejske Posavje, ki so dosegli čas 2:10. V četrsti dirki so nastopili konji iz Kranjske, ki so dosegli čas 2:05. V peti dirki so nastopili konji iz Koroške, ki so dosegli čas 2:00. V šestih dirkah so nastopili konji iz Štajerske, ki so dosegli čas 1:55. V sedmih dirkah so nastopili konji iz Savinjske, ki so dosegli čas 1:50. V osmi dirki so nastopili konji iz Goriške, ki so dosegli čas 1:45. V devetih dirkah so nastopili konji iz Posavske, ki so dosegli čas 1:40. V deseti dirki so nastopili konji iz Julijske, ki so dosegli čas 1:35. V enajsti dirki so nastopili konji iz Primorske, ki so dosegli čas 1:30. V dvanajsti dirki so nastopili konji iz Slovenije, ki so dosegli čas 1:25. V trinajsti dirki so nastopili konji iz Slovenije, ki so dosegli čas 1:20. V četrtnajsti dirki so nastopili konji iz Slovenije, ki so dosegli čas 1:15. V petnajsti dirki so nastopili konji iz Slovenije, ki so dosegli čas 1:10. V šestnajsti dirki so nastopili konji iz Slovenije, ki so dosegli čas 1:05. V sedemdeseti dirki so nastopili konji iz Slovenije, ki so dosegli čas 1:00.

majo stanovanj. Prav bi bilo, ko bi Dom dogradila občina. »Se kaj?« vprašajte potujoči kino, zakaj nas nič ne obišče!

JE FURATI FAJN...

Nekje iz gozdnih obronkov južne strani Mirnopeške doline so po voljni speljali cesto do Straže. Tako odvaja procesija voz mirnopeških voznikov les skora izpred praga v Stražo, da ga lahko Mirnopečani spet zagledajo, potem ko je v močvirnem ložu obrkrožil dolino in prišel po struški železnici v

škem predoru. Kaj povedo gospodarstveni računi? Voznja za vagon lesa iz Straže v Ljubljano je 8000 din, iz Novega mesta 7700 din, z Mirne peči le 6800 din. Mirnopečani niso tem številkam pristeli stroške za posebno lokomotivo, ki pomaga potujočemu lesu čez mirnopeško vzpetino. Zato bi bilo prav, menijo, da bi Gozdno gospodarstvo zgradilo še tistih 150 m ceste na Vrhovem pri Mirni peči in tako usmerilo promet z lesom na mirnopeško postajo.

Kdo ve, koliko je resnice v teh sanjnih mirnopeških voznikih. Dobro bi bilo, da bi povedal o tem predloži svoje misli tudi naši gospodarstveniki in Gozdno gospodarstvo.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Marsikdaj se ustavi v Mirni peči inozemski turist in z zanimanjem motri naravo. Prišel je na prag tistega, v tujni in romantično zaburljivi prizvok opevanega Balkana, ki naj s kontrasti sveži utrjeno življensko silo nekako tako podjetnega Zapada. Glej, človek, ob cesti fantastično zgradbo z limnami in razmršeno streho kot bi rastle iz tal živa podoba srednjega veka. Štrk-poseetek za radovedne oči prijateljske družbe na ozkem filmskem traku. Štrk-podoba »divjega Balkana« — nekdanja farovaška kača — v sicer lepi in prijetni mirnopeški dolini.

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Friluga, Gradnje in Mladje v kostenjaviškovo-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dveletni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah brlela petrolejka in kvartila zraka, nič več ne bodo rezani vaščani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

Za elektrifikacijo so bili izvoljeni posebni odbori, ki so z vso poštvalnostjo začeli organizirati prostovoljna dela, nabirati drogeve in graditi transformator. Skupna vrednost prostovoljno opravljenih del in darovanih drogov znaša okrog 3.200.000 din. OLO Kriško je bil leta 1954 odobril 5.100.000, KZ Kostanjevica je prispevala 350.000, Glavna zadruga zveza je pa odobrila 700.000 kredita. Elektro podjetje Kriško je čakalo na plačilo storjenih uslug celih 10 mesecev. Nadalje je plačal OLO Trbovlje 1.700.000 din dolga pri Elektro podjetju Kriško. Na pomoč je prišlo OLO Novo mesto in posodilo 500 kg žice, ki je še manjkala za dokončno napeljavo.

ŠAH

Finale moštvenega prvenstva Dolenjske bo 25. in 26. avgusta v Črnomlju

Po zadnjem obvestilu privedlja letošnjega finalnega turnirja za moštveno šahovsko prvenstvo Dolenjske bo zaključni turnir v soboto in nedeljo, 25. in 26. avgusta v Črnomlju. Finalisti so več ali manj že znani. To so lamski zmagovalci SD Novo mesto, SD Črnomelj, SD Kočevje in SK Trebnje. Finale se bo igralo v treh kolih, od katerih bo v soboto popoldne, ostala dva pa v nedeljo. Priljubljeni je za najboljša moštva in tudi za posameznike pripravil lepe nagrade.

Knafličeva, Dolenc in Ostanova č do desetletje nastopajo za belelozelene barve Novega mesta

Moštveno prvenstvo Dolenjske

Predtekmovanja za moštveno prvenstvo Dolenjske se bližajo koncu. V novomeški coni je postala zmagovalca prva ekipa SD Novo mesto, ki je najprej remizirala II. ekipi istega društva v 6:2, v nedeljo pa v Straži se domaći »svobodovci« v 7:1. V dvobojih s struško »svobodovci« so Novomeščani dosegli 5 zmag in 2 remija. Zmagali so Doki, Peček, Kačunič, Habran, Vodopivec in Dejanović, medtem ko sta Medie in Ličina nemizirala prvi z Barbičem, drugi s Pavličem.

To priča, da so bili pri elektrifikaciji teh vasi razen samih laststovno udeleženi tudi vsi občanštvi občitelj, vsaki in občinski odbor SZDL sta si na vse načine prizadevala, da je bilo to veliko delo končano tako uspešno. Danes smo, ponosni na to, kar je bilo storjeno, hkrati je pa ta elektrifikacija ponoven dokaz raznim omahljivcem, kaj zmorejo zavedni ljudje v svojem prizadevanju za boljšo bodočnost v naši socialistični domovini.

OBJAVE

Opozarjamo vsa podjetja, ki nameravajo obiskati Zagrebški veseljevod od 7. do 20. septembra, naj pravočasno naročijo pri nas avtibuse.

TURISTIČNI BIRO

RAZPISI

Kmetijsko gospodinjstva šola Gradec v Beli krajini bo sprejemala v šolskem letu 1956/57 kmečka dekleta v šolo, ki traja od 8. septembra do 10. julija 1957. Namen šole je, dati gojenkam teoretično in praktično izobrazbo iz kmetijstva in gospodinjstva. Pogoji za sprejem v šolo so: 1. Popolna osnovnošolska izobrazba, 2. Starost od 17 let dalje, 3. mesečna vzdrževalnina znaša 3000 din. Lastnorčno pisani prošnji za sprejem je treba priložiti naslednje dokumente: 1. Lastnorčno napisan življenjski pregled, 2. Zadnje šolsko spričevalo, 3. roletni list, 4. zdravniško spričevalo, 5. potrdilo o vpisu v volilni imenik, 6. obvezo staršev ali ustanove o rednem plačevanju vzdrževalnine. Bvone gojenke se naj prvenstveno obrnejo na pristojno KZ za vzdrževanje. Prošnjo s prilogami je oddati ali poslati na Kmetijsko gospodinjstvo šolo Gradec v Beli krajini, najkasneje do 1. septembra 1956.

RAZPIS

INDUSTRIJSKA CEVLJARSKA ŠOLA V ZIREH

razpisuje sprejem učencev v I. razred za šolsko leto 1956/57. Kandidati za vpis morajo imeti slednje pogoje: 1. Najmanj dva razreda gimnazije ali 6. razredov osemletke, 2. Starost od 14 do 18 let, 3. Kandidati morajo biti telesno in duševno zdravi, 4. Pred sprejemom morajo opraviti sprejemni izpit iz slovenščine in matematike iz učnega programa I. in II. gimnazije ali V. in VI. razreda osemletke. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri. Sprejemni izpit bo na šoli 4. septembra ob 8. uri.

RAZPIS

Pretekli tedn so v novomeški porodnišnici rodile: Baliga Kristina iz Kočevja — dečka, Sitar Marija iz Novega mesta — dekle, Mahkota Berta iz Dol. Toplice — dekle, Konjlija Darinka iz Rumanje vasi — dečka, Slav Antonija iz Maleske vasi — dečka, Mitrovič Marija iz Gričel — dečka, Kotar Milka iz Velike Loke — dečka, Črnec Milica iz Novega mesta — dečka, Družina Marija iz Gor. Podgorja — dekle, Blažič Marija iz Zihovega sela — dekle, Jenikar Justina iz Dol — dečka, Metkoč Dragica iz Gulčev — dečka, Jaketič Ana iz Novega mesta — dečka, Grabič Brigita iz Črnomlja — dečka, Hrovatič Marija iz Vinje vasi — dečka, Kramer Amalija iz Lutškovega sela — dečka, Sešek Francka iz Ovsenega — dečka, Tr. Mikica iz Praproče — dečka, Grabič Helena — dečka, Zilj Klavko, Luk Kristina iz Knežev Lipe — dekle.

Kronika nesreč

Berka Viktorija, sin posestnika s Preleja, je sosed z motniko usekala v desno nogo. Bohar Miha, kipaarski vajenec iz Petan, je padel s koleca in si poškodoval glavo. Zupanec Stejka, hiš delavec z Loke, se je s trako zaboljal v levo nogo. V Mežana Ivan, šoferja iz Novega mesta, se je zaletel avtomobil in mu poškodoval trebuh in kolena. Starina Marjana, uslužbenka iz Ljubljane, je padla s koleca in si poškodovala glavo. Štefan Filip, vojak iz Briljane, je vojak Titovec Zlatko po nesreči ustrelil v levo nogo. Zagar Franc, sin delavke s Koče, je padel s kozalca in si zlomil desno roko. Kastelic Ivan, posestnikova hišna iz Zvirje, se je s sekuro usekala v levo nogo. Bajuk Neži, posestnik iz Primostka, je mlatinca poškodoval desno nogo. Zamiđo Helmuta, uslužbenega sina iz Dol. Toplice, je pes ugriznil v glavo. Pejšak Jože, posestnik iz Smihela, si je pri mišavi poškodoval desno roko. Maleski Julij, uslužbenec z Mirne, se je pri kontroli orožja v Zapužah po nesreči ustrelil v levo roko.

Strokovni dvig kanižarskih rudarjev

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena stopkova tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstrelje-

KINO

»Krkac« — Novo mesto: od 17. do 20. avgusta; ameriški barvni film »Lahko je ljubiti«. Od 21. do 22. avgusta; ameriški film »Kumeno«.

Dom JLA — Novo mesto: od 17. do 19. avgusta; italijanski film »Okeji Nerone«. Od 21. do 23. avgusta; italijanski film »Dekleta iz San Ferdiana«.

Trebnje: 18. in 19. avgusta; italijanski film »V vrtincu grebas«. Predstava v nedeljo ob 14.30 uri. Kostanjevica: 19. avgusta; ameriški film »Vrni se mala Sheba«. 22. avgusta; jugoslovanski film »Daleč je sonce«.

Dol. Toplice: 18. in 19. avgusta; italijanski film »Za srušbenimi zavesami«. 22. avgusta; italijanski film »Za dva solda upanja«.

Sentjernej: 18. in 19. avgusta; ameriški barvni film »Moulin Rouge«. Mokronog: 18. in 19. avgusta; jugoslovanski nemški film »Poslednji most«. Metlika: 18. in 19. avgusta; »Pesem ulice«. 22. avgusta: »Trenutki odločitve«.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Marsikdaj se ustavi v Mirni peči inozemski turist in z zanimanjem motri naravo. Prišel je na prag tistega, v tujni in romantično zaburljivi prizvok opevanega Balkana, ki naj s kontrasti sveži utrjeno življensko silo nekako tako podjetnega Zapada. Glej, človek, ob cesti fantastično zgradbo z limnami in razmršeno streho kot bi rastle iz tal živa podoba srednjega veka. Štrk-poseetek za radovedne oči prijateljske družbe na ozkem filmskem traku. Štrk-podoba »divjega Balkana« — nekdanja farovaška kača — v sicer lepi in prijetni mirnopeški dolini.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Friluga, Gradnje in Mladje v kostenjaviškovo-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dveletni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah brlela petrolejka in kvartila zraka, nič več ne bodo rezani vaščani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti. Za elektrifikacijo so bili izvoljeni posebni odbori, ki so z vso poštvalnostjo začeli organizirati prostovoljna dela, nabirati drogeve in graditi transformator. Skupna vrednost prostovoljno opravljenih del in darovanih drogov znaša okrog 3.200.000 din. OLO Kriško je bil leta 1954 odobril 5.100.000, KZ Kostanjevica je prispevala 350.000, Glavna zadruga zveza je pa odobrila 700.000 kredita. Elektro podjetje Kriško je čakalo na plačilo storjenih uslug celih 10 mesecev. Nadalje je plačal OLO Trbovlje 1.700.000 din dolga pri Elektro podjetju Kriško. Na pomoč je prišlo OLO Novo mesto in posodilo 500 kg žice, ki je še manjkala za dokončno napeljavo.

ŠAH

Finale moštvenega prvenstva Dolenjske bo 25. in 26. avgusta v Črnomlju

Po zadnjem obvestilu privedlja letošnjega finalnega turnirja za moštveno šahovsko prvenstvo Dolenjske bo zaključni turnir v soboto in nedeljo, 25. in 26. avgusta v Črnomlju. Finalisti so več ali manj že znani. To so lamski zmagovalci SD Novo mesto, SD Črnomelj, SD Kočevje in SK Trebnje. Finale se bo igralo v treh kolih, od katerih bo v soboto popoldne, ostala dva pa v nedeljo. Priljubljeni je za najboljša moštva in tudi za posameznike pripravil lepe nagrade.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Marsikdaj se ustavi v Mirni peči inozemski turist in z zanimanjem motri naravo. Prišel je na prag tistega, v tujni in romantično zaburljivi prizvok opevanega Balkana, ki naj s kontrasti sveži utrjeno življensko silo nekako tako podjetnega Zapada. Glej, človek, ob cesti fantastično zgradbo z limnami in razmršeno streho kot bi rastle iz tal živa podoba srednjega veka. Štrk-poseetek za radovedne oči prijateljske družbe na ozkem filmskem traku. Štrk-podoba »divjega Balkana« — nekdanja farovaška kača — v sicer lepi in prijetni mirnopeški dolini.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Friluga, Gradnje in Mladje v kostenjaviškovo-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dveletni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah brlela petrolejka in kvartila zraka, nič več ne bodo rezani vaščani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Friluga, Gradnje in Mladje v kostenjaviškovo-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dveletni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah brlela petrolejka in kvartila zraka, nič več ne bodo rezani vaščani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Friluga, Gradnje in Mladje v kostenjaviškovo-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dveletni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah brlela petrolejka in kvartila zraka, nič več ne bodo rezani vaščani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

INOZEMSKI FOTOMATERJI

Velik dogodek je bil za gorske vasi Prusnja vas, Friluga, Gradnje in Mladje v kostenjaviškovo-podboški občini v nedeljo 5. avgusta — ta dan jim je prvič zasvetila električna luč. Dveletni trud in naporno delo je bogato poplačano. Nič več ne bo v izbah brlela petrolejka in kvartila zraka, nič več ne bodo rezani vaščani teh vasi od sveta. To je pridobitev, ki jo znajo ceniti.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

2. starost od 17 let dalje, 3. mesečna vzdrževalnina znaša 3000 din. Lastnorčno pisani prošnji za sprejem je treba priložiti naslednje dokumente: 1. Lastnorčno napisan življenjski pregled, 2. Zadnje šolsko spričevalo, 3. roletni list, 4. zdravniško spričevalo, 5. potrdilo o vpisu v volilni imenik, 6. obvezo staršev ali ustanove o rednem plačevanju vzdrževalnine. Bvone gojenke se naj prvenstveno obrnejo na pristojno KZ za vzdrževanje. Prošnjo s prilogami je oddati ali poslati na Kmetijsko gospodinjstvo šolo Gradec v Beli krajini, najkasneje do 1. septembra 1956.

Sola bo nudila učencem v internatu popolno mesečno oskrbo za 4000 dinarjev. Učenci prejemajo za časa učnega mesečno gradivo in sklici v I. razredu 1500 dinarjev, v II. razredu 2000 dinarjev, v III. razredu 2500 dinarjev. Učenci se lahko odločijo za pouk ročne izdelave. Učenci pa za kombinirani pouk ročno-strojne izdelave obute. Učna doba traja 3 leta. Po dovršeni šoli dobi učenec takojšnjo zaposlitev.

OBVESTILA

Podjetje »Obrtnike« iz Novega mesta sporoča, da je krojaški oddelček preselil iz Arkove ulice 7 v Družtveno ul. 4. Čevljarški oddelček pa na Ljubljansko cesto štev. 17. Cenjenim strankam se še dalje pripravamo!

OBVESTILO

Uprava Kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu sporoča, da bo zaradi večjega števila prijav v šolo v novem šolskem letu sprejemala prošnje le do 20. avgusta. Pozivamo prosilce, naj oprašajo vložijo prošnje z vsemi potrebnimi dokumenti na upravo Kmetijske šole Grm.

MALI OGLASI

ZELO UGODNO PRODAM kombinirano omar, kavč z ornato, mizo in dva tepicirana stolca. Neslov v upravi lista. POCENI PRODAM si zovozemski radijski aparati znamke RTA za dobro ohranjeno moško kolo. Pozive se v Zabi vas štej. 2. POCENI PRODAM veliko kuhinjsko kredenco. Naslov v upravi lista. (254-26) PRODAM HIŠO z vsemi pripadajočimi gospodarskimi posojili in 0,15 ha orne zemlje; Mubič Alojz, upokojenec, Golobinjev št. 23, P. Mirna peč. PRODAM MIKROFONO »SACHS« — BT-kubičen, in moško kolo »NAL« sivo v upravi lista. (355-58)

IZ MATIČNIH URADOV

NOVO MESTO

V času od 4. do 11. avgusta je bilo rojenih 11 dečkov in 7 deklic.

Poročili so se: Rešetič Ivana, opekarinška delavec s Malega Slatnika, in Rolih Martina, delavka s Podgorca. Vrabci Jožef, strojni ključavničar iz Črnomlja, in Janežič Alojzija, delavka iz Črnuče.

Umrli so: Zagar, roj. Glavič Francka, gospodinja, 60 let, iz Novega mesta. Lindič Betka, knjigovodnica, 45 let, iz Tržišča. Lotič Mihael, postojnik, 77 let, iz Boršta. Zvegljič Jože, vojaški vojni invalid, 77 let, iz Stržišča. Mersol Ferdo, sodnik v pokou, 63 let, iz Novega mesta. Hribar Anica, otrok, 4 leta, iz Brbana.

NOVOMEŠKA PORODNIŠNICA

Pretekli tedn so v novomeški porodnišnici rodile: Baliga Kristina iz Kočevja — dečka, Sitar Marija iz Novega mesta — dekle, Mahkota Berta iz Dol. Toplice — dekle, Konjlija Darinka iz Rumanje vasi — dečka, Slav Antonija iz Maleske vasi — dečka, Mitrovič Marija iz Gričel — dečka, Kotar Milka iz Velike Loke — dečka, Črnec Milica iz Novega mesta — dečka, Družina Marija iz Gor. Podgorja — dekle, Blažič Marija iz Zihovega sela — dekle, Jenikar Justina iz Dol — dečka, Metkoč Dragica iz Gulčev — dečka, Jaketič Ana iz Novega mesta — dečka, Grabič Brigita iz Črnomlja — dečka, Hrovatič Marija iz Vinje vasi — dečka, Kramer Amalija iz Lutškovega sela — dečka, Sešek Francka iz Ovsenega — dečka, Tr. Mikica iz Praproče — dečka, Grabič Helena — dečka, Zilj Klavko, Luk Kristina iz Knežev Lipe — dekle.

KRONIKA NESREČ

Berka Viktorija, sin posestnika s Preleja, je sosed z motniko usekala v desno nogo. Bohar Miha, kipaarski vajenec iz Petan, je padel s koleca in si poškodoval glavo. Zupanec Stejka, hiš delavec z Loke, se je s trako zaboljal v levo nogo. V Mežana Ivan, šoferja iz Novega mesta, se je zaletel avtomobil in mu poškodoval trebuh in kolena. Starina Marjana, uslužbenka iz Ljubljane, je padla s koleca in si poškodovala glavo. Štefan Filip, vojak iz Briljane, je vojak Titovec Zlatko po nesreči ustrelil v levo nogo. Zagar Franc, sin delavke s Koče, je padel s kozalca in si zlomil desno roko. Kastelic Ivan, posestnikova hišna iz Zvirje, se je s sekuro usekala v levo nogo. Bajuk Neži, posestnik iz Primostka, je mlatinca poškodoval desno nogo. Zamiđo Helmuta, uslužbenega sina iz Dol. Toplice, je pes ugriznil v glavo. Pejšak Jože, posestnik iz Smihela, si je pri mišavi poškodoval desno roko. Maleski Julij, uslužbenec z Mirne, se je pri kontroli orožja v Zapužah po nesreči ustrelil v levo roko.

STROKOVNI DVIK KANIŽARSKIH RUDARJEV

V preteklih dveh mesecih sta bila na rudniku Kanižarica za ključena stopkova tečaja za jamske kopaške pomočnike (polkvalificirane rudarje) in za kopaške premoga (kvalificirane rudarje) ter seminar za strelne mojstre (strelce) za odstrelje-

TOKRAT JE ŠEL DOBIČEK PO VODI

Bolj kot počeno delo na domačih kmetijah ali bližnjih kmetijskih posestvih na Kočevskem, ki jim primanjkuje delovne sile, je Janka Damjanoviča, Nikolaja Raba in kaznovani, Upamo, da se bo tudi Petra Selakoviča iz Suhorja v Beli krajini veselilo prekopčevanje z najrazličnejšimi predmeti, predvsem z ameriškimi šofi domačega izvora. To je vrglo z malo truda dosti dobičkov. V svojem »trgovanju«, se niso omejevali na določene kraje, ampak prekopčevali po vsej Sloveniji. To dokazuje predvsem kazenski list za Reba, ki karerega je razvidno, da je postal zaradi nedovoljnega trgovanja znaneč z mnogih sodišč v Sloveniji, medtem ko ostala dva v tem poslu še nista toliko vznemirjena. Za spremembo, po vsej verjetnosti pa iz varnostnih razlogov so tokrat usmerili trgovsko dejavnost na Grensko. Pod firmo po obilnosti Umerniškega zavoda za povečanje in umetniško reprodukcijo slik iz Zagreba, da smejo v imenu tega podjetja zbirati narodna in oredplačila za povečanje slik po vsej dežavi, so se omejevali »trgovati« pridno locili preprodaje blaga. V trgovinah v Ljubljani so nakupili večje količine blaga v kosih, znamke »tropical«, po

ZALOST-NIM KONCEM

Velika preizkušnja

Z novomeškega učiteljskega je odšel spet nov rod mladih vzgojiteljev

10. junija so se lolska vrata spet zaprla za dobra dva meseca. Mladina je poohlela na svoje domove, da se po delu oddahne in si nabere novih moči za jesen. Toda to ni veljalo za vse - za absolvente višjih gimnazij in učiteljske se je tedaj glavna skrb šele pričela. Čakali jih je namreč še zaključni izpit - matura oziroma učiteljski diplomski izpit, ki naj dokončno odloči, kdo je že zrel za življenje.

Na novomeškem učiteljskem sta bila letos dva petletnika s 40 dijakmi. Vsi mladi ljudje komaj čakajo, da bodo stopili po končanem študiju v šole kot učitelji in vzgojitelji naših najmlajših. Ker je zaključni izpit ne samo preizkus znanja, ampak marsikomu tudi hud živčni preizkus, ni nič čudnega, če se ga človek spominja vse življenje in če se nekdanji sololci, čeprav jih življenje privede skupaj nemara po več desetletjih, najraje znova in znova pogovarjajo le o izpitu.

Za letošnje kandidate profesorji niso bili v posebnih skrbih. Vedno so bili mnenja, da sta letošnja letnika doslej najboljša in najresnejša. Niso se motili. Zaključni izpit je pokazal, da si je večina absolventov z vestnim in vztrajnim delom pridobila lepo

znanje in da gredo v življenje dobro pripravljeni. »Boje je torej končan. Zeleni prvi izginili z izpitne mize, dijakji in profesorji so si segli v roko in se razšli. Slovo je zmeraj težko. V izpitni sobi pa so še ostale tri klopi, v katerih je vsak dan po sedem mladih ljudi neravno čakalo, da se zvrste. Tem klopiem so kandidati čisto podzavestno zaupali svoje občuteke, bojazni in omenjanja pa tudi radosti, ko so izpit srečno prestali. Ali sploh vedo, kaj so vrezovali v klopi s švinčnikom? Sedaj, ko je vse to že za njimi, se bodo gotovo nasmehili, ko bodo brali te zapise. V prvi klopi beremo: »Adijo, šola! Fanka!«
»Trpini smo bili, sedaj smo rešeni!«
Nekomu pa se je pocelil verz zorniškega slavjaka: »Mojo srčno kri kropite...«
Tem čustvenim izlivom je zadnji dan energetska roka zapisala zmagovite besede: Matura. 21. VI. 1956. Štefka

V drugi klopi so bili kandidati, pravzaprav kandidatice, bolj optimistično nadahnjeni. Tu beremo: »Draga kolegice, ki prideš popoldne na tole mesto, vedi, da Ti želim vsa sreča! Saj ni tako hudo. Ida. »Jaz tudi Olga. «

Optimizem izredne vrste pa vedno je izjavil: »Res ni nič hudo, počutim se odlično. Marica. «
»Tako je za tem pa je Slavica energično dostavila: »Jaz sem pa ravnokar jezna. «
Vsečakar bogata sestrica čustev in razpoloženj! Med njimi pa so bile tudi poetične dušice. Ena je vzkliknila: »Cankarjem!
»Zemljam, zemljica, mati! Če nimaš kruha, daj mi kamen in še ob kamnu ti bom prepeval!« Nič čudnega, če je sorodna narava dodala Kosovelova besede: »Vsi bodo dosegli svoj cilj, le jaz ga ne bom dosegel...«
Pa še nekaj uradnih podatkov! K letošnjim učiteljskim diplomskim izpitom se je prijavilo 39 kandidatini in en kandidat ter 4 privatisti. Izpit je trajal od 12. do 21. junija. Za predsednika komisije je republikni svet za šolstvo imenoval prof. Alfonza Gspana, znanstvenega sodelavca Narodne in univerzitetne knjižnice. Na odlagi uspehov je izpitna komisija odločila, da morajo od rednih dijakov tri kandidatke opraviti v jeseni popravni izpit iz

enega predmeta, ena kandidatka pa ga bo opravljala v celoti. Prav tako imajo popravni izpit tri privatiste.
Napravili so pa celotni izpit:

1.) z odliko: Anica Gašperič (oporečena ustrežna izpita), Anica Hrastelj (opr. ust. izp.), Olga Lenac (opr. ust. izp.), Anica Mihelič;
2.) s prav dobrim uspehom: Vida Bizjak, Ida Čeh, Terezija Kodrič, Rozalija Kožar, Jožica Lamovšek, Fani Lenič, Ana Mrvar, Ivana Oberstar, Nežka Ogrinc, Pavla Perovšek, Fani Pintarič, Darja Podbešek, Marija Prusek, Ana Smoljč, Dušana Udovčič, Štefka Vrančar, Marija Zagorc Slavica Zidarič, Vida Lalič (priv. dopol. izpit)

3.) z dobrim uspehom: Olga Bizjak, Ida Čeh, Terezija Kodrič, Rozalija Kožar, Jožica Lamovšek, Fani Lenič, Ana Mrvar, Ivana Oberstar, Nežka Ogrinc, Pavla Perovšek, Fani Pintarič, Darja Podbešek, Marija Prusek, Ana Smoljč, Dušana Udovčič, Štefka Vrančar, Marija Zagorc Slavica Zidarič, Vida Lalič (priv. dopol. izpit)
Zelim vsem mladim učiteljskim kandidatom veliko uspeha v življenju. L. R.

Za smotrno kulturno umetniško prizadevanje

V našem javnem življenju se vsak dan močneje uveljavlja družbeno samoupravljanje. Nove naloge, ki nam jih narekuje razvojna pot v socialistično družbeno ureditev, ne rešujejo več administrativna telesa državne uprave, ampak predvsem družbene organizacije, svet državljanov, zbori proizvajalcev, delavski sveti, sveti potrošnikov, torej take organizirane oblike družbenega upravljanja, v katerih so se zbrali izvoljeni in popolnoma predstavniki določene kroga gospodarskih, političnih in kulturnih dejavnosti.

Toda medtem, ko smo na Dolenjskem skoraj za vsako vejo gospodarskega, političnega, splošno človečanskega in športno zabavnega ureditvenja ustanovili različna društva in klube, še vedno nimamo kluba dolenjskih kulturnih delavcev.

Zakaj je ustanovitev kluba dolenjskih kulturnih delavcev

upravičena in potrebna? Doslej se bila žarišča vsega kulturno umetniškega in splošno izobraževalnega dela na Dolenjskem kulturno umetniška društva in delavske Svobode (zdaj Zveza prosvetnih društev in Svobod) ter dolenjske srednje in osnovne šole. Zaradi relativne duhovne zaostalosti Dolenjske so kulturno prosvetne organizacije imele z dolenjskim šolstvom skoraj vzporedne cilje: posredovati najširšim slojem prebivalstva splošno osnovno izobrazbo, izkoreninjati vse oblike vraževerstva in primitivizma, iztrebiti škodljive predsodke odmirajoče preteklosti. Ta cilj so kulturno prosvetne organizacije pri nas skoraj vedno dosegale, toda pri svojem pionirskem splošno izobraževalnem delu se niso skoraj nikoli povzele na tako umetniško ravnanje, da bi dolenjskim znanstveno umetniškim prizadevanjem prisluhnila slovenska javnost. Prav tako kulturno prosvetne organizacije na Dolenjskem niso niti najmanj vedele, kam naj bi organizacijsko vrstlele dolenjske pesnike, pisatelje, zgodovinarje, literarne kritike in slikarje. Zato ni čudno, če so neorganizirani umetniški nastopi posameznikov (literarni večeri, glasbeni večeri, slikarske razstave) pogosto bile videti prej ambiciozno poudarjanje avtorjevega »jaza« kakor kulturni dogodki in družbeno priznana kulturno umetniška razodetja, ki jih javnost od kulturnih delavcev vedno pričakuje in želi. Tudi Pomurje se s sedežem v Murski Soboti je ustanovilo svoj Klub kulturnih delavcev (kaker so ga osnovali še skoraj vse slovenske pokrajine), ki izdaja svojo revijo, medtem ko v prostrani Dolenjski še danes nimamo resno misliti na podobno organizacijo. V večji meri je prav zasluha pokrajinskih klubov kulturnih delavcev, da imajo skoraj vse obrobne slovenske pokrajine svoje tiskarske in knjižne založbe, medtem ko je na Dolenjskem dobilo

tiskarno le Kočevje, ki niskakor ni ne pokrajinsko ne kulturno središče Dolenjske, a je nima Novo mesto, nekdanj znanostno književniško in tiskarsko središče jugovzhodnega slovenskega predele. In vendar je tiskarna prepotrebna ustanova vsaki pokrajini, ki hoče izrasti iz duhovne zaostalosti in se otresti še skoraj srednjeveškega mračnjaštva. Doslej ni kulturno umetniško delo na Dolenjskem ocenjevala ali vrednotila napr. izrazita kulturno umetniška organizacija, kakršna naj bi bil Klub dolenjskih kulturnih delavcev, ampak okrajni odbor ljudske prosvete, oziroma zaradi nedelavnosti sveta za kulturo in prosveto pri OLO mora le tajništvo odbora, torej izrazito administrativno telo, neposredno podrejeno državni upravi. Okrajni odbor ljudske prosvete je izdal edino pozivno revijsko glasilo na Dolenjskem »Dolenjsko prospevo«, ki naj bi bila dolenjska znanstveno-umetniško poštena kulturna revija, a ni mogla zatajiti svojega napol administrativnega porekla in je bila zato v prvi vrsti uradno glasilo Okrajnega odbora ljudske prosvete.

Vsakodnevne materialne in duhovne spremembe v našem življenju, ki so posledica naših razstave in zahtevajo vedno nove oblike združevanja ljudi, da bomo lahko kos nalogam, ki jih pred nas razporeja življenje. In če imajo svoja društva kegljaci, ribiči, zbiralci znanja in še druge organizacije izrazito športno zabavne namena, toliko prej je naša dolžnost, da osnujemo klub dolenjskih kulturnih delavcev, organizacijo ljudi, ki v umetniških podobah oblikujejo dolenjsko pokrajino in upodabljajo dolenjsko življenje. Seveda pa moramo dati novi organizaciji isto materialno podporo in tisto mesto v družbenem življenju, Dolenjske, kakršnega zaradi svojega pomembnega kulturnega poslanstva zasluži. Vb.

Zakaj je Naser tako vzburlil svet

Naserjev odločni sklep, da nacionalizira Družbo Sueskega prekopa, je presenetil svet, zlasti pa tiste, ki so prvi tem najboj prizadejali. Toda egiptovski stališče je nalezlo na navdušenje pri ostalih arabskih narodih in na odobravanje pri večini svetovnega menja. V našem listu smo predpretekli teden že pisali o prvih dogodkih v zvezi s Sueskim prekopom, danes pa bomo povedali nekaj številk, ki bodo razodele zakaj je postalo marsikatero politiku v svetu zaradi sueskega vprašanja vroče.

Sueski prekop bi moral tako ali tako pripadati Egiptu l. 1968, se pravi čez 12 let. Sueska družba je bila namreč ustanovljena takoj po zgraditvi prekopa leta 1869 za dobo 99 let. Glavni delničarji te družbe so britanskega in francoskega porekla. Anglija si je levji delež delnice pridobila šele pozneje s sumljivo kupitjo. L. 1875 je tedanji egiptovski vladar kediv Ismail spraval deželo z razsipnim življenjem na rob prepada. V stiski je moral prodati za 4 milijone funtov delnice. Odkupil jih je tedanji britanski premijer Disraeli. V angleski zgodovini imenujejo to akcijo eno »najslajšjih« poteg angleške diplomacije. Te akcije so že leta 1929 veljale 72 milijonov funtov in so prinesle za 38 milijonov dividend. Njihova vrednost je nenehno rasla, tako da znaša celotna izguba Egipta zaradi te dvomilijne kupitje do danes že več kot 200 milijonov funtov. Odtlej je v politiki prekopa poleg Francije imela glavno be-

reakcija v Londonu na sklep egiptovske vlade, o razlastitvi Družbe Sueskega prekopa. Razen tega bo družba ob vsakoletni dobiček, ki znaša nič manj kot 100 milijonov dolarjev. S tem denarjem namerava zdaj egiptovska vlada začeti finanstrati dela pri graditvi asuanskega jezusa in ži zato ne bo potrebna tuja pomoč.

Vsakdanja zgodbica

Po dolgih predolgih letih se srečata Fridolin in Koprnela. On je bil nekoč postaven fant, sladkih besed in lep na oko; ona je bila brhka, kodratosa deklica. Srečata se. Fridolin je pri osmdesetih, Kašlja in hodi s palico. Koprnela je sedaj stara in sva.

Pogleda Koprnela starca pa veselo vzklikne: »Joj, Fridolin, kaj si res ti?«
»Starec debelo pogleda in kar plane, kolikor mu revmatizem puhti:«
»Oh, seveda sem pravi! In tist Koprnela! Kdaj te že nisem videl...«
»Pa še zmeraj živš, Fridolin?«
»Se, kot vidiš, kuba Koprnela.«
»Oh, Fridolin - se spominjaš, kako si se pred 55 leti rotil, da nisi eno leto ne boš mogel več živeti brez mene...«
»Res je, Koprnela... In t, se spominjaš kaj si mi pisala, ko sem te po enem mesecu pustil: V smrt pojdem, nevesti Fridolin. Ze vidim rože, ki zapušajo oder, na katerem leži moje truplo in v njem srce, ki si ga ni strl...«
»Eh, ja!...« vzdihnila starca in odjdetja vsak svojo pot.

Ze teh nekaj suhih podatkov nam kaže velikasi pomen Sueskega prekopa, hkrati pa tudi razloge, sprico katerih se na Zahodu ne morejo tako zlahka pomiriti z njegovo izgubo. Čeprav bi moral prekop po 12 letih pripasti Egiptu, je bilo prav zadnje dni slišati čedalje več glasov, ki so se upirali izročiti Suez egiptovski republikti. Tudi tako huda reakcija v Londonu in Parizu kaže, da se tam niso hoteli kar tako zlepa sprizajati s to mislijo. Vsem tem glasovom in tudi skritim nameram je Naserjev sklep z enim zamahom odrezal korenine.

Taka odločna poteza mlade republikte lahko zbudi in simpatije, saj znova potrjuje Naserjeve besede, da se bo Egipt boril za resnično politično, gospodarsko in socialno neodvisnost.

Naš rojak Martinčič tretjič na obisku

V našem uredništvu se je oglasil te dni stari znanec in naročnik našega lista v Franciji tovariš Jože Martinčič, doma iz Stopič pri Novem mestu. Z ženo sta prišla za mesec dni v rajski kraj na obisk. Ko sta pred dvema letoma prišla prvič po 32 letih odsotnosti, sta sklenila, da bosta prišla vsako leto, dokler jima bo dopuščalo zdravje. To obljubo tudi izpolnjujeta. Letos sta prišla v družbi številnih drugih Slovencev, ki so prav tako prišli na obisk. V eni skupini jih je prišlo 116.

Tovariš Martinčič je upokojeni rudar in živi s svojo družino v severni Franciji v rudarskem bazonu Pas De Calais, kjer je

veliko naših izseljencev. Zanimivo ga je poslušati, ko proučevuje o življenju naših ljudi v Franciji. Zelo so veseli obiskov iz domovine, zlasti pa kulturnih skupin, ki prihajajo mednje. Obiskal jih je tudi naš veleposlanik v Franciji dr. Bebler s soprogo. Ponosni so, da so Slovenci in srčno se veselje vsakega napredka v rajski domovini. Tovariš Martinčič je posebej poudaril, da so prav Slovenci izmed vseh drugih narodnosti, ki žive tam, delžni največje pozornosti in obiskov iz domovine. Oba Martinčičevima in vsem ostalim rojakom želimo prijetno bivanje v domovini.

Mladina je prišla

Vslej, ko so se skoraj neopredeljene gospodarske težave v povojnih letih zgostile v nerazumljivo vztrajno, ki je grozil, da bo zajel našo gospodarsko rast, je prišla na naša prostra, na delovišča - mladina.

Brčko-Banoviči, Samac-Sarajstvo, Beograd-Zagreb: ceste, železnice, mesta.

Navsezadnje naš novomeški nogometni stadion, ki že mesec vabj delovne roke, ni tako gigantno delovišče, da bi opravicevalo nenehne SOS klice v

časopisju, niti ni delovna sila novomeških športnikov tako nepogrešljiva, da bi bilo treba splošljivo poklekati pred njo in jo prositi, naj vzame v roke samokolicne ali lopate; vendar je tudi na novomeški nogometni stadion morala priti mladina. Medtem ko so novomeški nogometarji govorili, češ: »Vzeli so nam stadion, dajo naj nam novega, kakor da je ljudska oblast nekakšen »daj-dam« aparat, so izravnavali zemljišče za stadion vojak in plačni delavci in medtem ko novomeški športniki s kopališča zaskrbljeno motrjijo, kako napredujejo dela, da bi se morda jesenski treninji ne zakasnili, je prišla na delovišča mladinska delovna brigada.

Na nogometnem stadionu je začelo redno delati 26 mladih ljudi, brčkone pa se bo število ustalilo pri tridesetih. Delovodja nam je povedal, da so mladinci izredno dobro zagrabili. Nogometni stadion dobiva vse določnejšo obliko. Dolg je 105, širok 70 metrov. Od pomlad do teh dni so delavci premetali 15.000 kubčnih metrov zemlje in 600-krat razstreljavali poltretji meter globok zasek. Naša slika prikazuje delo mladine pred šestimi leti na Lokli. Takrat je mladinska brigada gradila atletski stadion, letos nogometnega. Naš list bo še spremljal delo mladinske brigade.

V SAMOTAH PRAGOZDA

Prisedil in narisal Saša Dobrila

121. Prišla sta že v bližino njune ute, ko se je Rok nenadoma ustavil. Zaslislala sta glasno smrčanje. »Razbojnik v naši uti! Gotovo so jih psi pripeljali po najini stari sledi. Poldrva naprej proti Dovznov kotli!« Ne grem brez bisera in orožja, je zamrmral Viliče.

122. Psi so se zvečer gotovo razlepli za divjačino daleč okrog po gozdu, ker jih dečka nista niti slišala niti opazila. Pripeljata sta se do svojega bivališča. Do orožja sta prišla kaj hitro, ker so ga razbojnik pometal iz ute, da bi imeli v njej dovolj prostora za spanje.

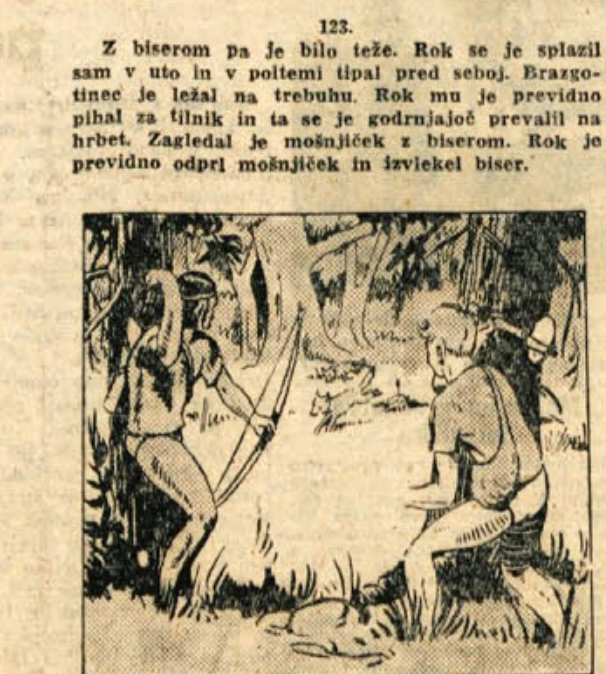
123. Z biserom pa je bilo težje. Rok se je spazil sam v uti in v poltemi tipal med seboj. Brazgotinec je ležal na trebuhu. Rok mu je previdno pihal za glinik in ta se je godrnjalčeval prevajal na hrbet. Zagledal je mošnjček z biserom. Rok je previdno odprl mošnjček in izvlekel biser.

124. Toda, glej smola! Ko je hotel oditi, je zadel ob nogo mešanega in možje so se prebudili. Komaj se mu je še posrežilo uti. Dečka sta vdrljala v gozd. Za seboj sta slišala žvižge, s katerimi so razbojnikli klicali k sebi pse.

125. Fanta sta tekla kolikor hitro sta mogla. Zdelo se jima je, da nikoli ne bosta dosegla cilja. Prvi sončni žarki so že prodrli skozi goste vejevje. Psi so jima bili tesno za petami. Viliče je v diru vrgl Rok u tu s puščicami in lok.

126. Psi so utihnili, znamenje, da bodo napadli. Rok je med begom položil puščico na tivo in skočil za drevje. Tetiva je zabrnčala in pes je obtežal. Ko je Rok posegel po drugi puščici, je Viliče dobro opravil svoje delo s kamnom. Druga puščica je sgrušala in delo je dokončala sekira.

ZANIMIVOSTI

Dvojčka z 12 dni presledka

V Londonu je Marie Collins rodila pred kratkim dečka. 12 dni po tem je rodila še enega. Pač redek primer v zgodovini porodništva.

Rodovitna hruška

Na vrtu Ahmeta Sušcega v Sarajevu raste hruška, visoka okrog 30 metrov, ki daje na leto okrog 2000 hrusk.

Šestkrat dvojčka

Annie Formot iz Francije, stara 39 let, je v 21 letih zakona rodila sedemnajst otrok, med njimi šestkrat dvojčke. Petnajst otrok živi, dva sta umrla.

Ameriška dobrodelnost v domači luči

Finančnemu odseku ameriškega senata je bilo predloženo poročilo, naj bi socialnim upokojencem, to je onemoglim starim ljudem, dali mesečni povišek 10 dolarjev, toda v obliki nakazil za živež. Pravijo, da prav ti socialni upokojenci najbolj občutijo dragotino. Živeža pa imajo v ZDA toliko, da ne vedo kam z njim. Finančni odsek je ta poročila zavrnil, češ da bi zaradi tega morali zvišati davke. Poročila ameriških časopisov dodajajo, da pa ameriški kongresniki nimajo razumevanja za domače reveže, čeprav se zelo bahajo, koliko revežem pomagajo v drugih državah.

Zvišana vpisnina za univerze v Kanadi

Uprava univerze v Torontu je spročila študentom, da je zvišala vpisnino za 11,2 odstotka. Doslej je znašala vpisnina

Razumljivo

»Veš, letos poteče ravno 20 let, odkar sem prenehal piti in kaditi!«

»Čestitam! To pomeni, da boš že drugo leto praznoval 25-letnico poroka!«

DOBESEDNA JE RAZUMEL

»Mati: »Sinko, kod si hodil tako dolgo, saj sem ti naročila, da se vrni naravnost domov?«

Sinko: »Saj sem poskušal iti naravnost, pa sem moral zapeljati v potok, čez sosedov vrt in polje.«

Mati: »Kaj nisi šel po cesti?«

Sinko: »Potem bi ne šel naravnost, saj cesta ima toliko ovinkov!«

»Trebša se je pripraviti na najslabše, moj dragi prijatelj - mislim, da bo ozdravel!«